

แนะนำ

เทศกาลศิลปะแสดงสด เอเชียโทเปีย

โดย Alice De Visscher และ จมพล อภิสุข

เทศกาลศิลปะแสดงสดเอเชียโทเปีย ริเริ่มจัดขึ้นในกรุงเทพฯ ในปี ๒๕๔๑ โดยศิลปินแสดงสดชาวไทย จมพล อภิสุข และเพื่อนศิลปิน ๒-๓ คน อาทิ วสันต์ ลิทธิเขตต์, ไพศาล เปลี่ยนบางช้าง, สรพล ปัญญาวัชร ฯลฯ... มาถึงวันนี้ เทศกาลศิลปะนี้ได้มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ในฐานะ เวทีแสดงสดของ ศิลปินในภูมิภาคเอเชีย และ ชุมชนศิลปินแสดงสดนานาชาติ

เอเชียโทเปีย เป็นคำที่ผสมมาจากคำว่า "เอเชีย" กับ "โทเปีย" ในภาษากรีก "โทโปส – Topos" หมายถึง "สถานที่" จากพื้นฐานคำนี้ "เอเชียโทเปีย" จึงมีความหมายว่า สถานที่ของเอเชีย ในห้วงเวลาของ กระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้ "ท้องถิ่น" มีความสำคัญมากขึ้น ในแง่ของการต่อสู้เพื่อ อัตลักษณ์ ของท้องถิ่น เป็น รูปธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึง ความต้องการของชาวท้องถิ่น ที่ ต้องการเห็น "พื้นที่ของเอเชีย" และ "พื้นที่เพื่อ ชาวเอเชีย" ซึ่งในอีกนัยยะหนึ่งบ่งชี้ถึง "สถานที่ในอุดมคติ" ด้วย

เหตุนี้ เอเชียโทเปีย อาจจะเทียบเคียงได้กับคำว่า "ยูโทเปีย" ความหมายของ คำว่า "อูว์ โทโปส – Ou Topos" ที่แปลตรงตัวว่า "ไม่มีอยู่ที่ไหน" หรือในความหมายที่ว่า "สถานที่อันพิเศษ" นั่นคือ "สถานที่ในอุดม คติ" ตามจินตนาการอันบรรเจิดของ เซอร์โทมัส มัวร์ ที่เขียนนวนิยายขึ้นในศตวรรษที่ ๑๖ เกี่ยวกับ เกาะแห่ง อุดมคติกลางมหาสมุทร ชื่อ "ยูโทเปีย" ตั้งแต่นั้นมา คำว่า ยูโทเปีย ก็ถูกนำมา ผูกเข้ากับ ดินแดนในอุดมคติ ที่ ไม่มีอยู่จริง แต่ก็น่าใฝ่ฝันถึง ดังนั้นคำว่า "เอเชียโทเปีย" ก็อาจจะนำมาเทียบ เข้ากับ คำว่า "โทโปส" และ "อูว์ โทโปส" ของ เอเชีย ซึ่งเป็นได้ทั้ง เป้าหมาย และ ความหวัง เป้าหมายที่จะสร้าง สถานที่ "ของ" และ "เพื่อ" เอเชีย ซึ่งในอีกทางหนึ่งก็เป็น ความหวังที่จะให้เกิดขึ้น ตั้งว่าเป็นอุดมคติ ที่สะท้อนออกมาใน คำพูดของจมพล อภิสุข ผู้ก่อตั้งเอเชียโทเปีย ที่ว่า "เราจะทำอย่างไร ที่จะทำให้ศิลปินเอเชีย ไม่ต้องเดินทางไปไกลถึงยุโรป เพื่อจะได้รู้จักกัน"

ในปี ๒๕๕๑ ในวาระฉลองครบรอบ ๑๐ ปีของเอเชียโทเปีย ศิลปินที่มีชื่อเสียงระดับโลกเกือบ ๑๐๐ คน จาก ๓๒ ประเทศ ผลัดเปลี่ยนกันมาแสดงสด ตลอดเดือน พฤศจิกายน

แม้ว่าทุกวันนี้ ในยุโรปและอเมริกา แม้กระทั่งในเอเชีย ศิลปะแขนงแสดงสด เป็นที่นิยมมากในหมู่ศิลปิน รุ่นหนุ่มสาว ที่เดินทางไปแสดงในเทศกาลแสดงสดกว่า ๑๐๐ เทศกาลในแต่ละปีทั่วโลก แต่ในประเทศไทย รัฐบาล และเอกชนที่สนับสนุนศิลปะ ให้ความสนใจกับการศิลปะตามแบบที่อยู่ในความนิยมเดิม ๆ มากกว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมสมัย แต่อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกันกับศิลปินในหลายประเทศ ที่ขาดการสนับสนุนศิลปะ ร่วมสมัย เหล่าศิลปินจำนวนหนึ่งก็มุ่งมั่นที่จะให้การสร้างสรรคเกิดขึ้น และดำเนินกิจกรรมได้ พวกเขาเลือกที่จะ คว้ากระเป๋าตัวเองมาจัดกิจกรรม หรือต้องดำเนินกิจกรรมภายใต้งบประมาณสนับสนุนที่จำกัดจำเขี่ย

นับตั้งแต่เอเชียโทเปีย ได้ก่อตั้งขึ้นมาเมื่อ ๑๓ ปีก่อน ได้ช่วยให้ศิลปินแสดงสดไทย ได้มีโอกาสไป แสดงร่วมในเวทีนานาชาติ ทั่วโลก ในทำนองเดียวกันเอเชียโทเปียก็ได้เชิญศิลปินนานาชาติมาแสดงใน ประเทศไทยมากกว่า ๓๐๐ คนแล้ว

เอเชียโทเปีย เป็นเทศกาลที่จัดขึ้นทุกปี ๑ละครั้ง ตั้งแต่ครั้งแรกในปี ๒๕๔๑ ทั้งในกรุงเทพฯ และ เชียงใหม่ ยกเว้นบางปีที่จัด แต่เฉพาะในเชียงใหม่ (๒๕๔๘-๒๕๔๙-๒๕๕๐ และ ๒๕๕๓) และตั้งแต่ปี ๒๕๕๑

เป็นต้นมา เมื่อหอศิลป์และวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร เปิดกิจการแล้ว เอเชียโทเบีย ก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำปีของ หอศิลป์ กทม. ในทุกเดือนพฤศจิกายน ของแต่ละปี สำหรับกิจกรรมเอเชียโทเบีย ในปีนี้ นอกจากกรุงเทพและเชียงใหม่แล้ว เอเชียโทเบียได้ขยายพื้นที่ไปจัดเพิ่มขึ้นอีกจังหวัดหนึ่ง คือ นครราชสีมา โดยทางเอเชียโทเบีย จะจัดร่วมกับเทศกาลดนตรี ศิลปะ อาหาร ประจำปีของนครราชสีมา ในต้นเดือนธันวาคม

คณะผู้จัดเทศกาลเอเชียโทเบีย ขอขอบคุณผู้ที่ให้การสนับสนุน ให้เทศกาลศิลปะแสดงสดนานาชาติ เทศกาลนี้ ดำเนินมาได้ โดยตลอด ได้แก่ –

สำนักงานกรุงเทพมหานคร

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ประเทศไทย

มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์

สถาบันเกอร์เธ่ ประเทศไทย

สถาบันฝรั่งเศส

หอศิลป์แห่งพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ

หอศิลปมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หอศิลป์และวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

สถานทูตออสเตรเลีย

สถานทูตฝรั่งเศส

สถานทูตเนเธอร์แลนด์

สถานทูตฟิลิปปินส์

สภาศิลป์แห่งชาติสิงคโปร์

สภาศิลป์แห่งชาติ ควีเบค แคนาดา

สภาศิลป์แห่งชาติ แคนาดา

สภาศิลป์แห่งชาติ ออสเตรเลีย

โพร เฮลเวติก้า สภาศิลป์แห่งชาติสวีตเซอร์แลนด์

วิทยาลัยแห่งพิพิธภัณฑศิลป์ นครบอสตัน

เครือข่ายศิลปะแห่งเอเชีย (ANA)

พิพิธภัณฑศิลป์แห่งนครซานดิเอโก ฟิลิปปินส์

Art Nomade, Quebec, Canada

Le Lieu Art Center, Quebec City

ฯลฯ